

Про затвердження Порядку конкурсного відбору підручників (крім електронних) для здобувачів повної загальної середньої освіти і педагогічних працівників

Відповідно до статей 4 та 75 Закону України «Про освіту», статті 37 Закону України «Про загальну середню освіту» та постанови Кабінету Міністрів України від 23 січня 2019 року № 41 «Про затвердження Порядку забезпечення підручниками та посібниками здобувачів повної загальної середньої освіти і педагогічних працівників»

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити Порядок конкурсного відбору підручників (крім електронних) для здобувачів повної загальної середньої освіти і педагогічних працівників, що додається.

2. Визнати такими, що втратили чинність, накази Міністерства освіти і науки України:

від 05 січня 2018 року № 14 «Про затвердження Положення про конкурсний відбір проектів підручників для 5-9 та 10-11 класів закладів загальної

середньої освіти», зареєстрований у Міністерстві юстиції України 30 січня 2018 року за № 119/31571;

від 16 березня 2018 року № 248 «Про затвердження Положення про конкурсний відбір проектів підручників для 1-2 класів закладів загальної середньої освіти», зареєстрований у Міністерстві юстиції України 26 березня 2018 року за № 359/31811 (із змінами).

3. Директорату дошкільної та шкільної освіти (Осмоловський А. О.) забезпечити в установленому порядку подання цього наказу на державну реєстрацію до Міністерства юстиції України.

4. Департаменту забезпечення документообігу, контролю та інформаційних технологій (Єрко І. А.) зробити відмітку у справах архіву.

5. Цей наказ набирає чинності з дня його офіційного опублікування.

6. Контроль за виконанням цього наказу покласти на заступника Міністра Карандія В.А.

Міністр

Л. М. Гриневич

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства
освіти і науки України
_____ 2019 року № ____

ПОРЯДОК
конкурсного відбору підручників (крім електронних) для здобувачів
повної загальної середньої освіти і педагогічних працівників

I. Загальні положення

1. Цей Порядок визначає механізм проведення конкурсного відбору підручників (крім електронних) для здобувачів повної загальної середньої освіти і педагогічних працівників (далі – Конкурс) з предметів вивчення (навчальних предметів) згідно з переліком, який затверджується наказом МОН про проведення Конкурсу.

Дія цього Порядку не поширюється на конкурсний відбір підручників для дітей з особливими освітніми потребами і педагогічних працівників, які працюють з такими дітьми.

2. Конкурс проводиться окремо для кожного класу закладів загальної середньої освіти (далі – ЗЗСО).

Конкурс підручників з вибірково-обов'язкових навчальних предметів типових освітніх програм для 10-11 (12) класів ЗЗСО проводиться під час проведення Конкурсу підручників для 10 класу ЗЗСО.

МОН визначає з числа установ, що належать до сфери його управління, установу (установи), яка (які) забезпечує (забезпечують):

проведення експертизи проектів підручників (для проектів підручників з іноземних мов та української мови для класів (груп) з навчання мовами національних меншин у комплекті з аудіосупроводом), включно з проектами обкладинок (далі – підручники) за їх електронними версіями та організаційне супроводження I етапу Конкурсу в межах, визначених цим Порядком (далі – Експертна установа);

організаційне супроводження II етапу Конкурсу (далі – Конкурсна установа).

Забезпечення проведення експертизи електронних версій підручників окремо для кожного класу здійснюється лише однією Експертною установою.

Конкурс проводиться з використанням відповідного функціонального модулю Національної освітньої електронної платформи (далі – НОЕП) або іншого інформаційно-комунікаційного ресурсу, визначеного МОН.

I етап – проведення експертиз електронних версій підручників та розгляд питання надання підручникам відповідного грифа;

II етап – вибір підручників, яким надано гриф, закладами освіти, визначеними цим Порядком, за фрагментами їх електронних версій.

4. Конкурс проводить МОН на засадах відкритості, прозорості, гласності.

Інформація щодо проведення Конкурсу оприлюднюється на офіційному веб-сайті МОН, веб-сайтах Експертної установи та Конкурсної установи протягом двох робочих днів з дня видання МОН наказу про проведення Конкурсу.

5. Один автор (авторський колектив) може подати на Конкурс, зокрема через іншого учасника Конкурсу, не більше одного підручника з однієї назви підручників, у тому числі у співавторстві з іншими особами.

6. У цьому Положенні терміни вживаються в таких значеннях:

авторський оригінал - друкований авторський текст з візуальними матеріалами, розміщеними на відповідних сторінках тексту;

антидискримінаційна експертиза - аналіз підручників стосовно наявності у текстових та позатекстових (ілюстрації, методичний апарат, апарат орієнтування) матеріалах проявів дискримінації за захищеними ознаками (раса, колір шкіри, політичні, релігійні та інші переконання, стать, вік, інвалідність, етнічне та соціальне походження, мова тощо) у формі стереотипів, ксенофобії, ейджизму, андро- та етноцентризму, сексизму тощо та надання рекомендацій щодо їх усунення;

аудіосупровід – звуковий додаток до підручника, який містить тексти до уроків (пісні, скоромовки, вірші, римовані рядки, моделі для вимови голосних та приголосних літер тощо), начитані в природному темпі носіями мови, що використовується для навчання сприйняття мови на слух, для прослуховування паралельно з читанням тексту;

видавничий оригінал - комплект оригіналів усіх частин підручника (тексту, візуальних матеріалів, розміщених на відповідних сторінках тексту), що пройшов редакційно-видавниче опрацювання;

дизайнерська експертиза - оцінювання дотримання вимог до художнього оформлення та поліграфічного виконання підручника (формати, шрифти, гарнітура, кегль, накреслення), дотримання єдиного стилю, відповідність змісту з візуалізацією, оригінальність ілюстративного матеріалу, створеного спеціально для конкретного видання, збалансованість кольорової гами ілюстративного матеріалу;

експерт - фізична особа, яка володіє спеціальними знаннями, уміннями, навичками, включена до реєстру експертів і залучається до проведення експертизи електронної версії підручника.

науково-методична експертиза - експертиза відповідності обсягу, структури, способів викладу змісту підручника типовій освітній програмі, навчальній програмі, дидактичним принципам; рівня ефективності форм, методів і прийомів; рівня діяльній складової організації освітньої діяльності здобувачів освіти, рівня самостійності здобувачів освіти в освітній діяльності; дидактичних засобів мотивації освітньої діяльності, засобів контролю, самоконтролю, ефективності засобів, спрямованих на оволодіння здобувачами освіти ключовими і предметними компетентностями тощо;

оригінал-макет підручника – оригінал підручника, кожна сторінка якого тотожна відповідній сторінці майбутнього підручника;

проект підручника - авторський, видавничий оригінал або оригінал-макет майбутнього підручника;

психолого-педагогічна експертиза - встановлення відповідності обсягу, змісту, структури підручника віковим психологічним особливостям учнів (сприймання, пам'ять, мислення, мотивація), рівня реалізації дидактичного принципу доступності, розвивальних можливостей змісту і структурі підручника тощо;

учасник Конкурсу – фізична або юридична особа, яка володіє виключними майновими правами на використання твору.

Терміни «реальний конфлікт інтересів», «потенційний конфлікт інтересів», «близькі особи» вживаються у значеннях, наведених у Законі України «Про запобігання корупції».

7. Для проведення Конкурсу створюються такі комісії:

Комісія шифрування та дешифрування комплектів конкурсних матеріалів (далі – Комісія ШДККМ);

Комісія з відбору експертів для здійснення експертизи електронних версій підручників (далі – Комісія з відбору експертів);

Конкурсні комісії;

Апеляційна комісія.

Результати роботи зазначених комісій оформлюються протоколом, який підписують голова, секретар та всі члени комісії, присутні на засіданні. Голова та секретар підписують усі сторінки протоколу.

Засідання кожної комісії є правомочним, якщо у ньому брали участь не менше 2/3 її складу.

Рішення комісії вважається прийнятим, якщо за нього проголосувала більшість від її затвердженого складу.

Організація роботи комісій покладається на голів та секретарів цих комісій.

За наявності технічної можливості засідання наведених комісій може здійснюватися дистанційно, зокрема через НОЕП. У разі проведення дистанційного засідання комісій, засідання супроводжується обов'язковою відео- або аудіофіксацією процесу розгляду питань та прийняття рішень. У такому разі відео- та аудіозаписи є невід'ємними частинами протоколів засідань відповідних комісій.

8. Склад Комісії ШДККМ у кількості трьох осіб з числа працівників Експертної установи, які не залучені до роботи інших комісій, не є учасниками Конкурсу, експертами та є особами, які не мають реального чи потенційного конфлікту інтересів (далі – конфлікт інтересів), затверджується наказом МОН до оголошення Конкурсу.

Члени Комісії ШДККМ не мають права розголошувати до завершення I етапу Конкурсу інформацію про учасників Конкурсу та авторів (співавторів) зашифрованих підручників і підписують договори про нерозголошення службової та конфіденційної інформації.

9. Склад Комісії з відбору експертів у кількості не менше семи осіб (непарна кількість), які не є учасниками Конкурсу, експертами та є особами, які не мають конфлікту інтересів, затверджується наказом МОН до оголошення Конкурсу і оприлюднюється на офіційному веб-сайті МОН та веб-сайті Експертної установи після оголошення висновків Конкурсних комісій на I етапі Конкурсу.

Членами Комісії з відбору експертів можуть бути працівники МОН, Експертної установи, науково-педагогічні працівники закладів вищої та післядипломної педагогічної освіти, наукові працівники Національної академії наук України та Національної академії педагогічних наук України, методисти, вчителі, представники асоціацій та спілок учителів із відповідного предмета вивчення (навчального предмета), представники громадських об'єднань (за їх згодою).

Члени Комісії з відбору експертів не мають права розголошувати інформацію про склад експертів за кожним із підручників та до початку роботи Комісії з відбору експертів підписують договір про нерозголошення службової та конфіденційної інформації.

10. Конкурсні комісії створюються відповідно до таких освітніх галузей:
для підручників для 1-4 класів:

мовно-літературна (створюються чотири окремі комісії: українська мова і література; мови і літератури відповідних корінних народів та національних меншин; українська мова і література для здобувачів початкової освіти, які поряд із державною мовою навчаються мовами національних меншин; іншомовна освіта), математична та мистецька освітні галузі.

Із залученням фахівців з освітніх галузей “Природнича освітня галузь”, “Технологічна освітня галузь”, “Соціальна і здоров’язбережувальна освітня галузь”, “Інформатична освітня галузь”, “Громадянська та історична освітня галузь” створюється конкурсна комісія “Інтегрований курс”;

для підручників для 5-11 (12) класів:

“Мови і літератури” (створюються три окремі комісії: українська мова, українська та зарубіжна літератури; іноземні мови; мови та літератури національних меншин), “Суспільствознавство”, “Мистецтво”, “Математика”, “Природознавство”, “Технології”, “Здоров’я і фізична культура”.

Склад Конкурсних комісій у кількості не менше семи фахівців (непарна кількість), які не є учасниками Конкурсу, членами інших комісій, експертами, членами колегії МОН, представниками видавництва, їх об’єднань та особами, які мають конфлікт інтересів, затверджується наказом МОН до закінчення строку подання комплектів конкурсних матеріалів та оприлюднюється на офіційному веб-сайті МОН, веб-сайтах Експертної та Конкурсної установ після завершення їх роботи на II етапі Конкурсу.

Голови Конкурсних комісій обираються з числа членів цих комісій на першому їх засіданні.

Секретарями Конкурсних комісій без права голосу є працівники Експертної установи (на I етапі Конкурсу) та Конкурсної установи (на II етапі Конкурсу).

11. Склад Апеляційної комісії у кількості не менше п’яти осіб (непарна кількість), які не є учасниками Конкурсу, членами інших комісій, експертами, членами колегії МОН, представниками видавництва, їх об’єднань та особами, які мають конфлікт інтересів, затверджується наказом МОН до закінчення строку подання комплектів конкурсних матеріалів та оприлюднюється на офіційному веб-сайті МОН, веб-сайтах Експертної установи та Конкурсної установи після завершення її роботи на II етапі Конкурсу.

Голова Апеляційної комісії обирається з числа членів цієї комісії на першому її засіданні.

Секретарем Апеляційної комісії без права голосу є працівник Експертної установи (на I етапі Конкурсу) та Конкурсної установи (на II етапі Конкурсу).

12. Комісії здійснюють роботу у строки, визначені наказом МОН про проведення Конкурсу.

II. Підготовка та оголошення Конкурсу

1. Конкурс оголошується наказом МОН, що оприлюднюється на офіційному веб-сайті МОН, веб-сайтах Експертної та Конкурсної установ.

Оголошення має містити інформацію про мету Конкурсу, строки його проведення, перелік предметів вивчення (навчальних предметів) та назв підручників, з яких оголошується Конкурс (із зазначенням відповідної іноземної мови, мови корінних народів або національних меншин), строки подання комплектів конкурсних матеріалів та апеляцій, номери контактних телефонів,

факсів, номери «гарячої телефонної лінії», електронні адреси Експертної установи та Конкурсної установи.

2. МОН, Експертна та Конкурсна установи для організованого проведення Конкурсу забезпечують формування переліку предметів вивчення (навчальних предметів) та назв підручників, з яких оголошується Конкурс, та пропозицій щодо складу Конкурсних комісій та Апеляційної комісії.

3. Для проведення Конкурсу Експертна установа забезпечує:

організаційне супроводження I етапу Конкурсу;

розроблення спільно з МОН та оприлюднення на власному веб-сайті до проведення експертизи інструктивно-методичних матеріалів для проведення експертами експертиз;

розроблення та оприлюднення на власному веб-сайті зразків оформлення комплектів конкурсних матеріалів, інструкції для учасників Конкурсу, які розміщують комплекти конкурсних матеріалів у НОЕП, форми договору про надання послуг з проведення експертизи підручника;

формування складу Комісії ШДККМ та пропозицій щодо складу Комісії з відбору експертів;

шифрування та дешифрування комплектів конкурсних матеріалів;

належні умови роботи Комісії ШДККМ, Комісії з відбору експертів, Конкурсних, Апеляційної комісій (на I етапі Конкурсу) та Колегії експертів;

проведення навчання осіб, які виявили бажання бути експертами;

формування реєстру експертів;

оголошення висновків Конкурсних комісій (на I етапі Конкурсу);

оприлюднення на власному веб-сайті наказів МОН, інформації про кількість підручників, поданих на Конкурс з кожної назви підручника, зразків оформлення комплектів конкурсних матеріалів, протоколів комісій, знеособлених експертних висновків на підручники, інструктивно-методичних матеріалів та інших документів стосовно проведення Конкурсу.

4. Для проведення Конкурсу Конкурсна установа забезпечує:

належні умови роботи Конкурсних і Апеляційної комісій (на II етапі Конкурсу);

оголошення висновків Конкурсних комісій (на II етапі Конкурсу);

розроблення та оприлюднення на офіційному веб-сайті МОН та веб-сайті Конкурсної установи інструктивно-методичних матеріалів для здійснення вибору закладами освіти, визначеними цим Порядком, за фрагментами електронних версій оригінал макетів проектів підручників версій з кожної назви та оформлення результатів вибору;

оприлюднення на власному веб-сайті наказів МОН, узагальнених результатів вибору підручників, протоколів Конкурсних та Апеляційної комісій (на II етапі Конкурсу), інструктивно-методичних матеріалів та інших документів стосовно проведення II етапу Конкурсу.

III. Вимоги до оформлення підручників

1. Назва підручника повинна відповідати назві предмета вивчення (навчального предмета), з якого оголошено Конкурс.

2. Підручники мають бути виконані:

українською мовою (для ЗЗСО з навчанням українською мовою);

іноземними мовами, мовами корінних народів або національних меншин (з відповідних навчальних предметів для класів (груп) з навчанням українською мовою, мовами корінних народів або національних меншин).

3. При поданні на Конкурс підручника перша його половина подається обов'язково у вигляді оригінал-макета, а далі – у вигляді авторського чи видавничого оригіналу або оригінал-макета.

У разі видання підручника у двох частинах (затверджується наказом МОН про проведення Конкурсу) на Конкурс подаються дві частини підручника.

4. Авторський або видавничий оригінал підручника мають бути виконані комп'ютерним набором на одному боці аркуша формату А4, основний текст кеглем не менше 14 пунктів, додатковий текст - не менше 12 пунктів через 1,15 інтервала. Візуальні матеріали авторського чи видавничого оригіналу підручника, які відображають ескізи ілюстрацій, малюнків, схем, фото або опис зображувального ряду, мають, як правило, бути розміщені на сторінках з відповідними текстами.

5. Підручник подається на паперовому та електронному носії, крім випадків розміщення підручників у НОЕП. Електронні версії проекту підручника та проекту обкладинки підручника мають бути подані у форматі pdf на оптичному диску або флеш-пам'яті.

Аудіосупровід повинен мати такі технічні характеристики: формат – mp3, бітрейт не менше 192 kbps, частота не менше 32 kHz, кількість каналів – стерео (stereo) або об'єднане стерео (joint stereo).

6. У підручниках з української мови для здобувачів початкової освіти, які поряд із державною мовою навчаються мовами національних меншин або корінних народів, обов'язково повинен бути словник.

7. У підручнику зазначаються лише назва предмета вивчення (навчального предмета) та назва підручника. Інформація про автора (співавторів), у тому числі художника (фотографа), автора (співавторів) передмов, коментарів, післямов, тексту аудіосупроводу та його виконавця (співвиконавців) тощо, видавництво та будь-яка інша інформація (вихідні відомості), за якою можна встановити зазначених осіб, не вказується.

Вимоги абзацу першого цього пункту поширюються на електронні версії підручників, а також файли, на яких вони містяться.

8. Підручники з української літератури, зарубіжної літератури, мов та літератур національних меншин мають містити тексти та/або уривки текстів

літературно-художніх творів, обсяг яких для 10-11 (12) класів ЗЗСО не може перевищувати тридцяти відсотків від загального обсягу підручника.

IV. Порядок подання підручників на Конкурс

1. Для участі у Конкурсі учасник Конкурсу має подати до Експертної установи комплект конкурсних матеріалів:

лист-клопотання, у якому, зокрема, надається згода передати на безоплатній основі МОН та Конкурсній установі (при укладанні договорів на видання підручників за рахунок коштів державного бюджету) право на розміщення електронних версій підручників (з іноземних мов та української мови для класів (груп) з навчанням мовами національних меншин у комплекті з аудіосупроводом у форматі mp3) у форматах pdf та epub на офіційному веб-сайті МОН, веб-сайтах Експертної установи та Конкурсної установи, НОЕП для безоплатного використання користувачами мережі Інтернет строком на п'ять років;

примірник проекту підручника на паперовому носії з переліку предметів вивчення (навчальних предметів) та назв підручників, з яких оголошується Конкурс;

електронну версію проекту підручника, поданого на паперовому носії;

електронну версію навчальної програми, відповідно до якої підготовлено проект підручника;

аудіосупровід (для підручників з іноземних мов та української мови для класів (груп) з навчанням мовами національних меншин);

текст аудіосупроводу (для підручників з іноземних мов та української мови для класів (груп) з навчанням мовами національних меншин) на паперовому носії;

примірник проекту обкладинки підручника;

електронну версію проекту обкладинки підручника, поданого на паперових носіях;

відомості про автора (авторів) (прізвище, ім'я, по батькові, місце роботи, посада, науковий ступінь (за наявності), вчене звання (за наявності)). У разі подання комплекту конкурсних матеріалів автором (співавторами) подається письмова заява, в якій учасник Конкурсу гарантує, що виключне майнове право на використання твору не передано іншим особам;

відомості про фізичну особу (у разі подання комплекту конкурсних матеріалів фізичною особою) (прізвище, ім'я, по батькові, місце проживання, електронна адреса, місце роботи, посада, науковий ступінь (за наявності), вчене звання (за наявності), номери контактних телефонів), яка має виключне майнове право на використання твору, а також копію документа, що підтверджує наявність зазначених прав (крім авторів (співавторів));

відомості про юридичну особу (у разі подання комплекту конкурсних матеріалів юридичною особою) (повне найменування, код ЄДРПОУ,

місцезнаходження, контактні телефони, електронна адреса, прізвище, ім'я, по батькові керівника), а також копію договору про передачу виключного майнового права на використання твору;

заяву про приєднання до договору про надання послуг з проведення експертизи підручника.

Обробка персональних даних учасників здійснюється з дотриманням вимог Закону України «Про захист персональних даних».

2. У разі проведення експертизи за допомогою НОЕП комплекти конкурсних матеріалів розміщуються учасником Конкурсу у зазначеній платформі в його особистому кабінеті із скріпленням їх кваліфікованим електронним підписом сумісним із засобами Акредитованого центру сертифікації ключів Інформаційно-довідкового департаменту Державної фіскальної служби України (далі – КЕП).

3. Комплекти конкурсних матеріалів реєструються у день їх надходження (розміщення у НОЕП) і перевіряються із збереженням конфіденційності Комісією ШДККМ протягом семи робочих днів з дня надходження.

Комплекти конкурсних матеріалів, які надійшли до Експертної установи (розміщені у НОЕП) з порушенням вимог, зазначених у пункті 5 розділу I, розділу III цього Порядку та пункті 1 цього розділу, повертаються учасникам Конкурсу протягом десяти робочих днів з дати їх надходження (розміщення) із зазначенням причин повернення у письмовій (електронній) формі.

У разі виявлення технічної несправності оптичного диска або флеш-пам'яті Комісією ШДККМ у той самий день повідомляється про зазначений факт учасника Конкурсу.

Учасник Конкурсу має право повторно подати комплект конкурсних матеріалів або справний оптичний диск або флеш-пам'ять у межах строку, визначеного наказом МОН про проведення Конкурсу для подання учасниками Конкурсу комплектів конкурсних матеріалів.

4. Комплекти конкурсних матеріалів, які відповідають вимогам, зазначеним у пункті 5 розділу I, розділі III цього Порядку та пункті 1 цього розділу, шифруються Комісією ШДККМ наступного дня після закінчення терміну їх перевірки.

Комплекти конкурсних матеріалів, що розміщені у НОЕП, шифруються її адміністратором на вимогу Комісії ШДККМ.

5. Зашифровані комплекти конкурсних матеріалів (крім електронної та паперової версії підручника і електронної версії навчальної програми), журнал реєстрації комплектів конкурсних матеріалів та протоколи Комісії ШДККМ закладаються зазначеною комісією в сейф Експертної установи, опломбовуються і зберігаються в ньому до дня дешифрування.

6. Експертна установа надає доступ експертам до електронних версій підручників і навчальних програм для проведення експертизи після оплати учасником Конкурсу послуг з проведення експертизи підручника.

7. Інформація про кількість поданих на Конкурс підручників з кожної назви оприлюднюється на офіційному веб-сайті МОН, веб-сайтах Експертної

установи та Конкурсної установи упродовж десяти робочих днів з дня закінчення строку перевірки комплектів конкурсних матеріалів.

V. Проведення I етапу Конкурсу

1. Експертиза електронних версій підручників, поданих на Конкурс, проводиться протягом строку, визначеного наказом МОН про проведення Конкурсу, з дотриманням таких принципів:

конфіденційності - нерозголошення інформації про експертів, залучених до проведення експертизи, авторів (співавторів) та/або учасників Конкурсу, іншої конфіденційної інформації;

незалежності - незалежність експерта від будь-якого впливу, тиску чи втручання у його експертну діяльність;

професійності – залучення до проведення експертизи осіб, які володіють необхідними спеціальними знаннями, уміннями та навичками;

об'єктивності - надання висновків експертом відсторонено, незважаючи на особисті інтереси;

неупередженості – відсутність в експерта негативної, хибної, заздалегідь сформованої думки щодо підручника.

2. Метою експертизи є визначення доцільності використання підручника в освітньому процесі та надання йому відповідного грифа за результатами I етапу Конкурсу.

3. Вартість проведення експертизи одного підручника встановлюється Експертною установою відповідно до законодавства на основі економічно обґрунтованих витрат, пов'язаних з її наданням, за погодженням з МОН.

4. Проведення експертизи здійснюється шляхом приєднання учасником Конкурсу до договору про надання послуг з проведення експертизи підручника, форма якого розробляється і затверджується Експертною установою та оприлюднюється на його веб-сайті.

Умови договору про надання послуг з проведення експертизи підручника повинні відповідати вимогам Господарського і Цивільного кодексів України, не порушувати принципи добросовісності, розумності, справедливості та не призводити до істотного дисбалансу договірних прав і обов'язків сторін.

5. Добір експертів здійснюється Експертною установою шляхом оприлюднення оголошення на власному веб-сайті, офіційному веб-сайті МОН та в засобах масової інформації.

6. Експертами з науково-методичної та психолого-педагогічної експертизи можуть бути науково-педагогічні працівники закладів вищої та післядипломної педагогічної освіти, наукові працівники Національної академії наук України та Національної академії педагогічних наук України, розробники типових освітніх програм, завдань для проведення зовнішнього незалежного оцінювання,

методисти, вчителі, представники асоціацій та спілок вчителів із відповідного предмета вивчення (навчального предмета), перекладознавці та перекладачі, психологи, представники профільних громадських об'єднань.

Експерти з науково-методичної та психолого-педагогічної експертизи повинні мати відповідну фахову освіту, знати науково-методичні та психолого-педагогічні вимоги щодо викладання предметів вивчення (навчальних предметів) у ЗЗСО, з яких передбачається проведення експертизи, та відповідати таким вимогам:

науково-педагогічні працівники – працівники закладів вищої та післядипломної педагогічної освіти, які мають науковий ступінь доктора філософії або доктора наук;

наукові працівники Національної академії наук України та Національної академії педагогічних наук України – працівники, які мають науковий ступінь доктора філософії або доктора наук;

методисти – педагогічні працівники методичних кабінетів (науково-методичних центрів) районного, міського рівнів, методисти закладів післядипломної педагогічної освіти;

вчителі – вчителі (викладачі), які працюють у закладах освіти, що забезпечують здобуття загальної середньої освіти. З мов та літератур національних меншин або корінних народів експертами можуть бути також представники методичних об'єднань, асоціацій та спілок вчителів;

перекладознавці та перекладачі – фахівці наукових установ, закладів вищої освіти, громадських об'єднань тощо;

психологи – працівники установ Національної академії наук України та Національної академії педагогічних наук України, закладів вищої та післядипломної педагогічної освіти, районних (міських) методичних кабінетів, практичні психологи, які мають досвід роботи з учнями закладів освіти.

7. Експертами з антидискримінаційної експертизи є фахівці, які для проведення цієї експертизи пройшли фахове навчання.

8. Експертами з дизайнерської експертизи можуть бути працівники кафедр закладів вищої освіти, які готують фахівців у галузі образотворчого, декоративного мистецтва, графічного дизайну, дизайну авторської книги, мистецтва книги, конструювання та художнього оформлення видань та дизайнери, які мають досвід роботи з оформлення навчальних видань.

9. Експертами не можуть бути працівники МОН, Експертної установи, Конкурсної установи, особи, які під час здійснення експертизи матимуть конфлікт інтересів, автори (співавтори) підручників, поданих на Конкурс, учасники Конкурсу.

10. Особа, яка виявила бажання бути експертом (далі – Претендент), подає (особисто, поштою або через НОЕП) Експертній установі такі документи:

письмову заяву про включення до реєстру експертів із зазначенням того, що вона не належить до суб'єктів, наведених у пункті 10 цього розділу (пишеться власноручно або з використанням комп'ютерної техніки із проставленням власноручного підпису);

копію паспорта громадянина України;
копію (копії) документа (документів) про освіту;
копію документа (документів), що підтверджують відповідність пунктам 7-9 цього розділу;
письмову згоду на обробку персональних даних.

Особа, яка виявила бажання бути експертом, має право подати додаткові документи щодо професійної компетентності, досвіду роботи і ділової репутації (рекомендації, наукові публікації тощо).

Документи, подані Претендентом через НОЕП, скріплюються його особистим КЕП.

11. Експертна установа визначає структурний підрозділ (уповноважену особу), відповідальний за формування реєстру експертів та забезпечення роботи Комісії з відбору експертів (далі – спеціальний підрозділ).

12. Спеціальний підрозділ (уповноважена особа):
реєструє та веде облік документів, отриманих від Претендентів;
опрацьовує отримані від Претендентів документи на їх відповідність встановленим вимогам та повідомляє Претендентів про результати розгляду поданих документів.

13. Претенденти, документи яких відповідають встановленим вимогам, проходять навчання, за програмою підготовки експертів, розробленою та затвердженою Експертною установою.

14. За результатами навчання Експертною установою здійснюється оцінювання знань, умінь та навичок Претендентів, критерії та форма якого, визначається Експертною установою.

15. Претенденти, які пройшли оцінювання знань, умінь та навичок, включаються до реєстру експертів, що формується Експертною установою.

Функціонування реєстру експертів здійснюється з урахуванням вимог Закону України «Про захист персональних даних».

16. Склад експертів для кожного підручника формується Комісією з відбору експертів до початку проведення експертиз з експертів, включених до реєстру експертів, із забезпеченням прозорого, неупередженого, рівного та справедливого процесу відбору експертів, зокрема, шляхом автоматичного відбору через НОЕП (за наявності технічної можливості).

17. Експерти є відповідальними за нерозповсюдження підручників, доступ до яких їм надано.

Експертам забороняється використовувати свої повноваження або своє становище та пов'язані з цим можливості з метою одержання неправомірної вигоди для себе чи інших осіб.

Експерти мають повідомляти про наміри і факти здійснення корупційних правопорушень та отримання неправомірної вигоди Експертну установу та Голову Комісії з відбору експертів.

18. Експерти, які мають конфлікт інтересів з авторами (співавторами) та/або учасниками Конкурсу, не пізніше наступного робочого дня з моменту,

коли дізналися чи повинні були дізнатися про наявність у них реального або потенційного конфлікту інтересів, обов'язково письмово повідомляють Голову Комісії з відбору експертів.

19. У разі встановлення МОН або Експертною установою факту порушення експертом пунктів 17 і 18 цього розділу, а також з інших причин, зазначених у договорі між Експертною установою та експертом, Комісія з відбору експертів припиняє повноваження експерта. Інформація про такий факт оприлюднюється на веб-сайті Експертної установи з обґрунтуванням причини припинення повноважень експерта.

Рішення Комісії з відбору експертів реалізується Експертною установою шляхом припинення договірних відносин з експертом з виключенням його з реєстру експертів.

Обрання нового експерта здійснюється відповідно до пункту 17 цього розділу.

20. Експертиза кожного підручника здійснюється вісьма експертами, обраних з числа учителів, методистів, наукових (науково-педагогічних) працівників, розробників типових освітніх програм, завдань для проведення зовнішнього незалежного оцінювання, психологів, експертів з дизайнерської експертизи та експертів з антидискримінаційної експертизи.

Для навчального предмета “зарубіжна література” - до експертизи додатково залучається перекладознавець або перекладач.

21. Учителі, методисти, наукові (науково-педагогічні) працівники, розробники типових освітніх програм, завдань для проведення зовнішнього незалежного оцінювання, перекладознавці або перекладачі здійснюють науково-методичну, психологи, вчителі – психолого-педагогічну, експерти з дизайнерської експертизи – дизайнерську, експерти з антидискримінаційної експертизи – антидискримінаційну експертизу.

22. Кожен експерт має можливість порівняти підручник, експертизу якого він здійснював, з усіма іншими підручниками такої назви.

Експертний висновок має бути обґрунтованим, розгорнутим (з урахуванням усіх позитивних переваг і виявлених помилок та недоліків підручника). Обов'язковою складовою експертного висновку є оцінний лист.

Бали, виставлені експертом в оцінному листі, мають узгоджуватися зі змістом його експертного висновку.

Експертний висновок, що не відповідає вищезазначеним вимогам, не враховується Конкурсною комісією. Обґрунтоване рішення Конкурсної комісії з цього питання має бути відображене у протоколі її засідання.

23. Експерти з дизайнерської та антидискримінаційної експертизи письмово оформлюють результати проведеної ними експертизи у вигляді розгорнутого та обґрунтованого експертного висновку (без оцінного листа) із зазначенням конкретних зауважень, які мають бути враховані учасником Конкурсу до засідання колегії МОН на I етапі Конкурсу.

24. Експерти є відповідальними за достовірність і повноту експертного висновку, обґрунтованість рекомендацій відповідно до інструктивно-методичних матеріалів для проведення експертизи підручників.

25. На всіх сторінках експертного висновку експерт ставить свій підпис, на останній сторінці - свій підпис та дату.

За наявності технічної можливості формування та розміщення експертами експертних висновків здійснюється у НОЕП із скріпленням їх особистими КЕП.

Експерти передають свої експертні висновки в паперовому (у двох примірниках) та електронному вигляді (у форматі pdf) до Експертної установи у строк, визначений наказом МОН про проведення Конкурсу.

Вимоги, передбачені абзацом третім цього пункту, не застосовуються у разі розміщення експертом експертного висновку у НОЕП.

26. Підручники та експертні висновки на них передаються Експертною установою головам Конкурсних комісій у день початку їх роботи.

27. Під час узагальнення результатів науково-методичних експертиз з кожної назви підручника відповідно до пункту 29 цього розділу не беруться до уваги найвищі та найнижчі бали, виставлені експертами в оцінних листах щодо підручників.

28. Конкурсні комісії перевіряють правильність оформлення експертних висновків на підручники, узагальнюють результати експертиз з кожної назви підручника та приймають одне із таких рішень:

про доцільність надання грифа підручникам, що за результатами науково-методичної та психолого-педагогічної експертиз сумарно отримали не менше сімдесяти п'яти відсотків від максимально можливої кількості балів;

про участь у II етапі Конкурсу підручників (не більше п'яти з однієї назви), що мають найвищі відсотки серед підручників, зазначених в абзаці другому цього пункту;

про відхилення підручника.

29. У разі якщо за результатами експертизи жодний підручник з однієї назви не набрав сімдесяти п'яти відсотків від максимально можливої кількості балів, колегія МОН під час розгляду матеріалів на I етапі Конкурсу може прийняти рішення про допуск до участі у II етапі Конкурсу одного підручника з відповідної назви, що набрав більше сімдесяти відсотків від максимально можливої кількості балів, з наданням йому відповідного грифа.

У разі неподання на Конкурс підручників з окремих назв або якщо за результатами експертизи жодний підручник з однієї назви не набере сімдесяти п'яти відсотків від максимально можливої кількості балів, крім випадків прийняття колегією МОН рішення, передбаченого абзацом першим цього пункту, МОН може оголосити повторний Конкурс з цих назв.

30. Рішення Конкурсних комісій оголошується головами або членами комісій наступного дня після ухвалення відповідних рішень відкрито із запрошенням учасників Конкурсу, експертів, представників ЗЗСО, громадськості, видавництва, засобів масової інформації.

Дешифрування комплектів конкурсних матеріалів здійснюється Комісією ШДККМ в день оголошення висновків Конкурсних комісій і проводиться відкрито із запрошенням учасників Конкурсу, представників ЗЗСО, громадськості, видавництв, засобів масової інформації.

31. Протоколи Конкурсних комісій та знеособлені експертні висновки оприлюднюються на офіційному веб-сайті МОН та веб-сайті Експертної установи протягом двох робочих днів з дня ухвалення Конкурсними комісіями відповідних рішень.

32. За наявності в експертних висновках на підручник, якому пропонується надати гриф, зауважень і пропозицій щодо поліпшення його якості учасник Конкурсу повинен доопрацювати його і протягом десяти робочих днів після оголошення висновків Конкурсних комісій на I етапі Конкурсу передати доопрацьований варіант підручника разом з відповіддю авторів на зауваження і пропозиції у паперовому вигляді до Експертної установи.

33. Учасники мають право подати апеляції не пізніше п'яти робочих днів з дня оприлюднення на веб-сайті Експертної установи протоколів Конкурсних комісій.

Вартість апеляції щодо змісту експертних висновків встановлюється Експертною установою відповідно до пункту 4 цього розділу та відображається у договорі про надання послуг з проведення експертизи підручника.

34. Апеляції учасників розглядаються Апеляційною комісією або Колегією експертів протягом п'ятнадцяти днів після завершення строку подання апеляцій.

Склад Колегії експертів формується окремо для кожної апеляції з трьох експертів відповідно до пункту 17 цього розділу.

До складу Колегії експертів не можуть входити експерти, зміст висновків яких оскаржується.

У разі якщо кількість експертів, які можуть входити до складу Колегії експертів, не дозволяє її сформувати, апеляція щодо змісту експертного висновку, як виняток, розглядається Комісією з відбору експертів із залученням осіб, які здійснювали оцінювання знань, умінь та навичок Претендентів.

35. Апеляційна комісія (в частині порушення порядку проведення I етапу Конкурсу) та Колегія експертів (у частині змісту експертних висновків) розглядає апеляції учасників Конкурсу та інформує Експертну установу протягом двох робочих днів після завершення її роботи про свою позицію щодо обґрунтованості апеляцій.

За наявності технічної можливості розгляд апеляцій Апеляційною комісією і Колегією експертів та формування їх рішень здійснюється через НОЕП.

Рішення Апеляційної комісії та Колегії експертів доводиться листами Експертної установи або через НОЕП до відома учасників Конкурсу, які подавали апеляції.

36. Рішення Апеляційної комісії та Колегії експертів оприлюднюється на офіційному веб-сайті МОН та веб-сайті Експертної установи протягом двох робочих днів з дня його ухвалення.

37. Усі підручники, експертні висновки на них разом з протоколами засідань Конкурсних комісій передаються їхніми головами до Експертної установи в день завершення їх роботи на I етапі, про що складаються відповідні акти приймання-передавання, які підписують голови Конкурсних комісій та керівник Експертної установи.

38. За результатами роботи Конкурсних та Апеляційної комісій на I етапі МОН спільно з Експертною установою готує матеріали для розгляду на колегії МОН.

39. Результати I етапу Конкурсу розглядаються на колегії МОН у строк не більше тридцяти календарних днів після подання відповідних матеріалів.

За результатами розгляду матеріалів на I етапі Конкурсу рішення колегії МОН реалізується шляхом видання наказу МОН, який оприлюднюється на офіційному веб-сайті МОН, веб-сайтах Експертної установи та Конкурсної установи у триденний строк після його підписання.

VI. Проведення II етапу Конкурсу

1. У II етапі Конкурсу беруть участь фрагменти (перша половина підручника або перша половина кожної частини підручника (у разі видання підручника у двох частинах), а також його зміст у розрізі тем) електронних версій оригінал-макетів підручників (не більше п'яти з однієї назви), яким за результатами I етапу Конкурсу надано відповідний гриф.

Учасники Конкурсу передають до Конкурсної установи фрагменти електронних версій оригінал-макетів підручників у строк, визначений наказом МОН про проведення Конкурсу. У разі якщо II етап Конкурсу проводиться за допомогою НОЕП учасники Конкурсу розміщують фрагменти електронних версій оригінал-макетів підручників у особистому кабінеті.

2. Педагогічні працівники ЗЗСО у строк, визначений наказом МОН про проведення Конкурсу, ознайомлюються з фрагментами електронних версій оригінал-макетів підручників.

На II етапі Конкурсу підручників для 10 та 11 (12) класів вибір підручників здійснюють також заклади професійної (професійно-технічної) освіти (далі - ЗПТО), що використовують в освітньому процесі підручники для ЗЗСО, заклади фахової передвищої освіти, які забезпечують здобуття повної загальної середньої освіти (далі – ЗФПО) та заклади вищої освіти, які забезпечують здобуття повної загальної середньої освіти (далі - ЗВО).

3. Безпосередній вибір підручників за фрагментами електронних версій їх оригінал-макетів з кожної назви підручника здійснюють вчителі (викладачі) ЗЗСО (ЗПТО, ЗФПО, ЗВО), які викладають предмет вивчення (навчальний предмет) ідентичний предмету вивчення (навчальному предмету), з якого оголошено Конкурс.

Вчителі (викладачі) ЗЗСО (ЗПТО, ЗФПО, ЗВО) здійснюють вибір підручників шляхом формування рейтингу з п'яти підручників (за наявності однієї назви підручників).

Вибрані підручники схвалюються на засіданні педагогічної ради ЗЗСО (ЗПТО, ЗФПО, ЗВО), протокол якого підписують члени педагогічного колективу, які здійснили безпосередній вибір підручників. Протокол педагогічної ради протягом двох робочих днів оприлюднюється на сайті ЗЗСО (ЗПТО, ЗФПО, ЗВО).

4. Будь-яка зміна вибору ЗЗСО (ЗПТО, ЗФПО, ЗВО), як правило, не допускається. Кожен факт зміни вибору ЗЗСО (ЗПТО, ЗФПО, ЗВО) розглядається на колегії МОН під час розгляду питання про затвердження переліку підручників, що можуть друкуватися за кошти державного бюджету.

Остаточне рішення про включення або не включення кожного з таких підручників до переліку підручників, що можуть друкуватися за кошти державного бюджету, приймається колегією МОН. Кількість примірників кожного з підручників має відповідати реальному вибору ЗЗСО (ЗПТО, ЗФПО, ЗВО).

5. Кожен вчитель (викладач) ЗЗСО (ЗПТО, ЗФПО, ЗВО) має право повідомити на «гарячу телефонну лінію» Конкурсною установи чи письмово на поштову адресу МОН та/або Конкурсною установи про вплив або бажання третіх осіб вплинути на його волевиявлення щодо вибору підручників чи про факт зміни волевиявлення вчителів (викладачів) ЗЗСО (ЗПТО, ЗФПО, ЗВО), в якому він працює.

6. ЗЗСО (ЗПТО, ЗФПО, ЗВО) у строк, визначений наказом МОН про проведення Конкурсу, і відповідно до інструктивно-методичних матеріалів для здійснення вибору ЗЗСО (ЗПТО, ЗФПО, ЗВО) підручників з кожної назви підручника заповнюють спеціальну форму вибору підручників.

Результати вибору за фрагментами електронних версій їх оригінал-макетів з кожної назви підручника (далі – результати вибору), здійснені ЗЗСО (ЗПТО, ЗФПО, ЗВО), в паперовому вигляді засвідчуються підписом керівника (заступника керівника) цього ЗЗСО (ЗПТО, ЗФПО, ЗВО) та печаткою цього закладу (за наявності).

Результати вибору, здійснені ЗЗСО (ЗПТО, ЗФПО, ЗВО), в електронному вигляді (у форматі pdf) протягом двох робочих днів оприлюднюються на сайті ЗЗСО (ЗПТО, ЗФПО, ЗВО).

Кожен ЗЗСО у строк, визначений наказом МОН про проведення Конкурсу, передає результати вибору в паперовому та електронному вигляді до органу управління освітою (далі – ОУО), якому він підпорядкований.

Заклади освіти, які не підпорядковуються ОУО, передають результати вибору в паперовому та електронному вигляді за місцезнаходженням цього закладу освіти до Міністерства освіти і науки Автономної Республіки Крим, відповідного департаменту (управління) освіти і науки обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій (далі – ДО).

7. Кожен ОУО у строк, визначений наказом МОН про проведення Конкурсу, узагальнює результати вибору, здійснені підпорядкованими йому ЗЗСО. Узагальнені результати вибору ОУО на папері засвідчуються підписом керівника (заступника керівника) та печаткою цього ОУО (за наявності).

Узагальнені результати вибору ОУО в електронному вигляді (у форматі pdf) протягом двох робочих днів оприлюднюються на сайті цього ОУО.

Кожен ОУО у строк, визначений наказом МОН про проведення Конкурсу, передає узагальнені результати вибору в паперовому та електронному вигляді до ДО.

Кожен ОУО у строк, визначений наказом МОН про проведення Конкурсу, передає результати вибору ЗЗСО в електронному архівованому вигляді та узагальнені результати вибору в електронному вигляді (у форматі pdf) протягом до Конкурсної установи.

8. Кожен ДО у строк, визначений наказом МОН про проведення Конкурсу, узагальнює результати вибору ОУО, які йому підпорядковані.

Узагальнені результати вибору ДО в паперовому вигляді засвідчуються підписом керівника (заступника керівника) цього ДО та печаткою цього ДО (за наявності). Узагальнені результати вибору ДО в електронному вигляді (у форматі pdf) протягом двох робочих днів оприлюднюються на сайті цього ДО.

Кожен ДО у строк, визначений наказом МОН про проведення Конкурсу, передає узагальнені результати вибору ДО в паперовому та електронному вигляді (у форматі pdf) до Конкурсної установи.

9. Узагальнені результати вибору, які надійшли від ДО, передаються Конкурсною установою головам Конкурсних комісій у день початку їх роботи на II етапі Конкурсу.

10. Конкурсні комісії на II етапі Конкурсу:

підсумовують узагальнені результати вибору, які надійшли від ДО;

надають пропозиції щодо формування переліку підручників, які можуть друкуватися за кошти державного бюджету.

11. Узагальнені результати вибору, які надійшли від ДО, разом з протоколами засідань Конкурсних комісій передаються їхніми головами в день завершення їх роботи на II етапі до Конкурсної установи, про що складаються відповідні акти приймання-передавання, які підписують голови Конкурсних комісій та керівник (заступник керівника) Конкурсної установи.

12. Оголошення висновків Конкурсних комісій здійснюється головами або членами Конкурсних комісій наступного дня після прийняття ними рішення і проводиться відкрито із запрошенням учасників Конкурсу, експертів, представників ЗЗСО, громадськості, видавництв, засобів масової інформації.

Протоколи засідань Конкурсних комісій оприлюднюються на офіційному веб-сайті МОН та Конкурсної установи протягом двох робочих днів з дня ухвалення Конкурсними комісіями відповідних рішень.

13. Узагальнені результати вибору, які надійшли від ДО, оприлюднюються на офіційному веб-сайті МОН та веб-сайті Конкурсної установи протягом двох робочих днів після завершення роботи Конкурсних комісій на II етапі Конкурсу.

14. Учасники Конкурсу мають право подати апеляції не пізніше п'яти робочих днів з дня оголошення висновків Конкурсних комісій.

15. Апеляції учасників Конкурсу розглядаються Апеляційною комісією наступного робочого дня після завершення строку подання апеляцій.

16. Апеляційна комісія розглядає апеляції учасників Конкурсу стосовно порушення порядку проведення II етапу Конкурсу та інформує Конкурсну установу про свою позицію щодо обґрунтованості поданих апеляцій.

17. Рішення Апеляційної комісії, викладене в протоколі, доводиться листами до відома учасників Конкурсу, які подавали апеляції, та подається до Конкурсної установи протягом двох робочих днів після завершення її роботи для урахування рішення під час підготовки матеріалів для розгляду колегією МОН та прийняття відповідного рішення.

18. Рішення Апеляційної комісії оприлюднюється на офіційному веб-сайті МОН та веб-сайті Конкурсної установи протягом двох робочих днів з дня його ухвалення.

VII. Підбиття підсумків Конкурсу

1. За результатами роботи Конкурсних та Апеляційної комісій на II етапі Конкурсна установа готує матеріали для розгляду на колегії МОН.

2. Перелік підручників, які можуть друкуватися за кошти державного бюджету, розглядається колегією МОН за пропозиціями Конкурсних комісій та висновками Апеляційної комісії.

До зазначеного переліку з кожної назви підручника включаються підручники, які за результатами II етапу Конкурсу отримали на підставі підсумування узагальнених результатів вибору, що надійшли від ДО, результат вибору більше сорока тисяч.

З кожної назви підручника до зазначеного переліку можуть також включатися підручники, які:

за результатами II етапу Конкурсу отримали на підставі підсумування узагальнених результатів вибору, що надійшли від ДО, результат вибору від двадцяти до сорока тисяч. Включення підручників до відповідного переліку здійснюється за умови надання видавництвом до Конкурсної установи гарантійного листа про фінансування (за рахунок власних обігових коштів або інших коштів, не заборонених законодавством) різниці між запропонованою видавництвом вартістю такого підручника і середньою вартістю підручника, що зазначена у паспорті бюджетної програми на відповідний рік;

отримали найвищий узагальнений результат вибору закладами освіти та додатково видаватимуться у перекладі мовами національних меншин для закладів освіти, в складі яких є класи (групи) з навчанням мовами національних меншин;

отримали найвищий узагальнений результат вибору закладами освіти та додатково адаптуватимуться та видаватимуться рельєфно-крапковим та збільшеним шрифтом для закладів освіти, в яких навчаються діти з порушеннями зору.

До зазначеного переліку з кожної назви підручника профільного рівня для 10-11 (12) класів включаються підручники, які за результатами II етапу Конкурсу отримали на підставі підсумування узагальнених результатів вибору, що надійшли від ДО, результат вибору більше п'яти тисяч.

Якщо жоден із підручників у межах відповідної назви підручника не отримав на підставі підсумування узагальнених результатів вибору, що надійшли від ДО, результат вибору більше сорока тисяч (для назв підручників профільного рівня для 10-11 (12) класів – п'яти тисяч), до зазначеного переліку включається один підручник із відповідної назви підручника, який отримав найвищий узагальнений результат вибору.

3. Результати II етапу Конкурсу розглядаються на колегії МОН у строк не більше тридцяти календарних днів після подання відповідних матеріалів.

За результатами II етапу Конкурсу рішення колегії МОН є підставою для прийняття наказів МОН «Про затвердження переліку підручників, що можуть друкуватися за кошти державного бюджету» та «Про видання підручників».

4. У разі встановлення Апеляційною комісією порушення порядку проведення Конкурсу колегія МОН може прийняти рішення про невизнання його результатів.

У цьому випадку МОН повторно проводить Конкурс з назв підручників, стосовно яких встановлено порушення порядку його проведення.

5. Усі документи, що стосуються Конкурсу, зберігаються відповідно в Експертній та Конкурсній установах протягом двох років після його завершення, якщо інше не передбачено законодавством.

6. У разі, якщо ЗЗСО (ЗПТО, ЗФПО, ЗВО) обрано підручник (перший за його рейтингом), який не включений до переліку підручників, що можуть друкуватися за рахунок коштів державного бюджету, цей заклад освіти забезпечується підручником, який є наступним у його рейтингу з цієї назви підручників.

7. Конкурсна установа проводить переговори з видавництвами щодо видання підручників, зазначених у наказі МОН «Про видання підручників», протягом п'ятнадцяти робочих днів з дня його оприлюднення.

Строк проведення переговорів з видавництвами, тиражі підручників яких збільшуються у зв'язку із настанням підстав, наведених у абзаці третьому-восьмому цього пункту, складає тридцять днів з дня оприлюднення наказу МОН «Про видання підручників».

За рішенням Конкурсної установи тираж підручника додається до тиражу підручника з найбільшим узагальненим результатом вибору закладами загальної середньої освіти з цієї назви підручників із внесенням відповідних змін до наказу МОН «Про видання підручників» у разі:

відсутності видавництва на переговорах у межах строку, встановленого абзацом першим цього пункту;

не подання видавництвом підтвердженої документально інформації про відповідність його кваліфікаційним вимогам у межах строку, встановленого абзацом першим цього пункту;

відсутності згоди між Конкурсною установою та видавництвом щодо істотних умов договору про закупівлю у межах строку, встановленого абзацом першим цього пункту;

відміни переговорної процедури закупівлі, крім випадку скорочення витратків на здійснення закупівлі послуг з видання підручників;

дострокового припинення договорів про видання підручників.

Додавання тиражу підручника у зв'язку з відміною переговорної процедури закупівлі або дострокового припинення договорів про видання підручників здійснюється за погодженням з МОН шляхом проведення переговорної процедури закупівлі та укладання окремого договору про закупівлю.

8. При виданні підручників за рахунок коштів Державного бюджету України видавництва, з якими укладено договори на їх видання, передають на безоплатній основі МОН та Конкурсній установі (при укладанні договорів на видання підручників за рахунок коштів державного бюджету) право на розміщення електронних версій підручників (з іноземних мов та української мови для класів (груп) з навчанням мовами національних меншин у комплекті з аудіосупроводом у форматі mp3) у форматах pdf та epub на офіційному веб-сайті МОН, веб-сайті Експертної та Конкурсної установ, НОЕП для безоплатного використання користувачами мережі Інтернет строком на п'ять років.

VIII. Фінансування Конкурсу

Витрати на проведення Конкурсу здійснює МОН за рахунок коштів державного бюджету в межах асигнувань, передбачених МОН на зазначені цілі, а також коштів, отриманих з інших джерел, не заборонених законодавством.

**Генеральний директор
директорату дошкільної
та шкільної освіти**

А. О. Осмолівський